

βάλαμεν τὴν πεποίθησιν, ὅτι αἰσθάνεται πείναν ἢ δίψαν, πόνους ἢ ἀνακούφισιν ἐκ τῶν πόνων, χαρὰν καὶ εὐθυμίαν ἢ τοῦναντίον θλίψιν· καὶ ἡ πεποίθησις αὕτη μετατρέπεται πάραυτὰ εἰς γεγονός. Ὅταν ἡ ὑπνωσις εἶνε βαθεῖα, ὁ ὑπνωτισμένος δέχεται ἀμέσως πᾶσαν ὑποβολομένην αὐτῷ ἰδέαν, ἐννοεῖ ἀμέσως πᾶν νεῦμα ἡμῶν καὶ ἀκολουθεῖ αὐτό. Μόλις ὁ ἱατρός ἐγγίσῃ ἀλγοῦν τι μέρος τοῦ σώματος, ὁ ἀσθενὴς ἐννοεῖ τὸν σκοπὸν τοῦ καὶ αἰσθάνεται πραγματικῶς ἀνακούφισιν ἢ καὶ παῦσιν τῶν πόνων.

Ἐκτὸς τούτου, αἱ τοιαῦται ὑπνωτιστικαὶ ὑποβολαὶ ἔχουσιν ἐπὶ τοῦ σώματος ἔτι μεγαλύτεραν ἐπίδρασιν, τοῦθ' ὅπερ εἶναι σπουδαιότατον διὰ τὴν θεραπείαν. Ἐάν παραδείγματος χάριν εἰς ἀσθενὴ τινά, μὴ ἔχοντα ὄρεξιν, εἴπωμεν ὅτι αἰσθάνεται πείναν, τότε ὁ ἀσθενὴς ὄχι μόνον αἰσθάνεται πράγματι πείναν ἀλλὰ καὶ δέχεται τὴν διδομένην αὐτῷ τροφήν καὶ πέπτει αὐτὴν εὐκόλως. Ὁ στόμαχος ὑποτάσσεται εἰς τὴν φαντασίαν, τὰ ἀντικειμενικὰ φαινόμενα ὑποτάσσονται καὶ συμμορφοῦνται πρὸς τὰ ὑποκειμενικά. Τοιοῦτοτρόπως δύναται ὁ ἱατρός νὰ μεταβάλῃ τὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος, τὴν

λειτουργίαν τῶν ἐντέρων, κτλ. κατὰ τὴν ἀρέσκειάν του. Καὶ τὸ σπουδαιότερον εἶνε ὅτι αἱ μεταβολαὶ αὗται δὲν διαρκοῦσι μόνον κατὰ τὸ διάστημα τῆς ὑπνώσεως, ἀλλ' ἐξακολουθοῦσιν ὑφιστάμεναι καὶ μετὰ τὴν ὑπνωσιν. Ὁ ἀφαιρεθεὶς πόνος δὲν ἐπανέρχεται, ἡ ἀνακτηθεῖσα ὄρεξις δὲν ἀφανίζεται, ὅταν ὁ ἀσθενὴς ἀφυπνισθῇ ἐκ τῆς καταστάσεως ἐκείνης ἣτις καλεῖται ὑπνωσις. Τὴν πρώτην φοράν βεβαίως τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα τῆς ὑποβολῆς σπανίως μένουσι διὰ παντός, ἐξακολουθοῦσιν ὅμως ὑφιστάμενα ἐπὶ ἱκανὸν χρόνον· ἀλλ' ἐπαναλαμβάνομένης τῆς ὑποβολῆς, ἅμα ὡς ἀναφανῇ ἡ νόσος, κατορθοῦται ἐπὶ τέλους ἐντελής καὶ διὰ παντός διαρκούσα ἱασις. Τοῦτο ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ εἶδους τῆς νόσου, ἐκ τῆς διαρκείας αὐτῆς καὶ ἐκ τῆς εὐαισθησίας τοῦ πάσχοντος πρὸς τὴν ὑποβολήν. Ἀλλ' ἡ εὐαισθησία καὶ ἐπιδεκτικότης αὕτη εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀνάλογος πρὸς τὴν βαθύτητα τῆς ὑπνώσεως, οὐχὶ ὅμως πάντοτε, διότι ἀσθενεῖς τινες δύνανται καὶ ἐν ἐλαφροτάτῃ ὑπνώσει νὰ δεχθῶσι τὴν ὑποβολήν μετὰ λαμπρᾶς ἐπιτυχίας.

(Ἔπεται συνέχεια.)

Η ΔΟΥΛΕΙΑ ΕΝ ΤΗ ΚΛΑΣΣΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΙ.

(Συνέχεια.)

Πράγματι, ἀπίστευτον καὶ μοναδικὸν εἰς τὸ εἶδος του! Αἱ ἱεροκρισίαι τοῦ μεσαιῶνος λ. χ. ἴστανται λογικῶς εἰς ἀνωτέραν βαθμίδα ἀνθρωπισμοῦ· διότι ἀπαξ προϋποτεθέντος, ὅτι ὁ Θεὸς ἀναμιγνύεται ἀμέσως εἰς τὰς δίκας τῶν ἀνθρώπων, οὐδεμία ἀντίφασις εὐρίσκεται ἐν τῇ ἀρχῇ τῶν Θεοκρισιῶν. Ἀλλὰ τὸ νὰ συντρίβῃ τις τὰ κόκκαλα ἀνθρώπων, ὅπως μάθη παρ' αὐτῶν τὴν ἀλήθειαν περὶ ὑποθέσεως μὴ ἐνδιαφερούσης κ' αὐτοῦς, — πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται τῇ ἀληθείᾳ ἀποτύφλωσις ἣτις οὐδαμῶς συμβιβάζεται πρὸς τὰς λοιπὰς ιδιότητας τοῦ ἀττικοῦ χαρακτήρος. Παράδοξον ὡσαύτως φαίνεται ὅτι οὐδεὶς Ἀθηναῖος ἐνόησε τὸ αἶσχος ὅπερ ἐμπεριεῖχεν ἡ παραδοχὴ, ὅτι εἰς βασανισθεὶς δούλος εἶνε μᾶλλον ἀξιόπιστος τοῦ ὀρκισθέντος ἐλευθέρου πολίτου.

Ἡ θέσις τῶν ἐντελῶς δούλων ἦτο, ὡς εἰκός, διάφορος κατὰ τὰ διάφορα εἶδη τῶν ἀσχολήσεών των. Ἀμέσως καὶ ἐντελῶς ἐξηρητημένοι ἀπὸ τοῦ δεσπότη των ἦσαν οἱ οἰκειᾶκοι δούλοι. Τὰ καθήκοντά των ἦσαν ὅμοια πρὸς τὰ τῶν σημερινῶν ὑπηρετῶν. Ὁφείλον νὰ καθαρίζωσι τὴν οἰκίαν καὶ τὰ ἐπιπλα, νὰ παρασκευάζωσι τὰ ἐδέσματα, νὰ ὑπηρετῶσι καὶ προσέχωσι τὰ μικρὰ παῖδια κτλ. Ὁσαύτως ὀφείλον νὰ συνοδεύωσι τὸν ἐξερχόμενον κύριόν των, πρὸ πάντων ὅταν μετέβαινεν εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν κρεάτων καὶ τῶν ὀπωρῶν· διότι ὁ ἐλεύθερος Ἀθηναῖος ἡγόραζεν αὐτοπροσώπως τὰ ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἀναγκαῖα. Οἰκειᾶκοι δούλοι ἦσαν ὡσαύτως οἱ «παιδαγωγοί», τῶν ὁποίων ἐπάγγελμα ἦτο νὰ φέρωσι τοὺς υἱοὺς τῶν ἐλευθέρων πολιτῶν εἰς τὰς παλαιστράς καὶ εἰς τὰ σχολεῖα καὶ νὰ ἐπιβλέπωσι τὴν συμπεριφορὰν των.

Ἐτέρα κατηγορία τῶν ἐντελῶς δούλων ἦτο ἡ τῶν ἐργαζομένων ἐκτὸς τῆς οἰκίας παντὸς εἶδους ἐργασίας. Οἱ δούλοι οὗτοι εἶχον ἰδιαίτερας κατοικίας, ἦσαν δὲ καὶ

κατὰ τὰ ἄλλα μᾶλλον ἀνεξάρτητοι τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ δούλων. Δύνανται δὲ — μὴ λαμβανομένης ὑπ' ὄψει τῆς θεωρητικῆς αὐτῶν ἀνελευθερίας — νὰ παραβληθῶσι πρὸς τοὺς σημερινοὺς ἐργάτας τῶν ἐργοστασίων.

Οἱ πλεῖστοι ἐκ τῶν ἐλευθέρων Ἀθηναίων πολιτῶν ἐκέκτηντο ἀγροὺς ὑπὸ δούλων καλλιεργουμένους ἢ βιομηχανικὰ ἐργοστάσια, ἐν οἷς δούλοι μᾶλλον ἢ ἤττον πολυάριθμοι κατεσκεύαζον διαφόρων εἰδῶν χρήσιμα ἀντικείμενα πρὸς πώλησιν, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν ἐνὸς πρωτοεργάτου, ὅστις ἦτον ἐπίσης δούλος. Οὕτω λ. χ. ὁ πρεσβύτερος Δημοσθένης — (ὁ πατὴρ τοῦ κορυφαίου τῶν ρητόρων Δημοσθένους) — ἦτο ἰδιοκτήτης ἐργοστασίου μαχαιρῶν, ἐν τῷ ὁποίῳ εἰργάζοντο τριάκοντα περίπου δούλοι καὶ τὸ ὅποιον ἔφερεν αὐτῷ καθαρὸν ἐτήσιον εἰσόδημα 3000 περίπου σημερινῶν δραχμῶν. Πλὴν τούτου εἶχε καὶ ἄλλο τι ἐργοστάσιον φορείων, ἐν ᾧ εἰργάζοντο εἴκοσι δούλοι. Ὁ ρήτωρ Ἰσοκράτης ἦτο ἰδιοκτήτης μεγάλου ἐργοστασίου αὐλῶν, διὰ τοῦ ὁποίου, χωρὶς νὰ κινήσῃ ποτὲ τὸν δάκτυλόν του, ἐγένετο πλούσιος. Ἄλλος τις ἀριστοτέχνης τοῦ λόγου, ὁ Λυσίας, ὁ υἱὸς τοῦ Κεφάλου, εἶχεν ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του μέγα ἐργοστάσιον ἀσπίδων, τὸ ὅποιον ἀπασχόλει ἑκατὸν εἴκοσι δούλους. Τὰ μάλιστα προσοδοφόρος ἦτο ἡ μεταλλεία. Ὑπῆρχον ἐργολάβοι οἵτινες διετήρουν χιλιάδας δούλων ἐργατῶν ἐν τοῖς μεταλλείοις. Ἡ θέσις τῶν ἐν τοῖς πλουσιωτάτοις ἀργυρωρυχεῖσι τοῦ Λαυρίου ἐργαζομένων ἐκείνων δούλων δὲν θὰ ἦτο βεβαίως χειροτέρα τῆς τῶν ἐν τοῖς ἀνδρακυρυχεῖσι ἐργατῶν τοῦ μυθιστορήματος «Germinal» τοῦ Ζολᾶ.

Ἀκόμη καὶ αὐτοὶ οἱ ὀλιγώτερον εὐποροὶ πολῖται ἐν Ἀθήναις ἐκέκτηντο τοῦλάχιστον ἱκανοὺς δούλους ὥστε νὰ τρέφονται χωρὶς νὰ ἐργάζωνται. Ἀνέγνωμέν που

μάλιστα, ὅτι πτωχός τις πολίτης, ἠναγκασμένος νὰ ἐπαιτῇ, παρεπονείτο κατὰ τῆς τύχης πρὸ πάντων διὰ τοῦτο, ὅτι δὲν τῷ ἀφῆκεν οὔτε κἂν ἓνα δοῦλον ὅστις νὰ ἐκτελῇ δι' αὐτὸν τὴν ἐργασίαν τῆς ἐπαιτείας.

Ὅτι οἱ ἱκανώτατοι, οἱ εὐφυέστατοι καὶ οἱ ὅπως δὴποτε παρέχοντες μεγάλας ἐξυπηρετήσεις εἰς τὸν κύριόν τῶν δούλοι, ἐξετιμῶντο ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐλάμβανον τὰς καλλιτέρας θέσεις, ἐννοεῖται οἰκοθεν. Δοῦλοι ἐγγράμματοι, ἱκανοὶ εἰς τὸ νὰ χειρίζονται τὴν γραφίδα καὶ εἰς ἐμπορικὰς ἐργασίας ἐπιτήδαιοι, ἐλάμβανον συχνάκις τὴν θέσιν οἰκονόμου ἢ τοῦ διαχειριστοῦ τῆς περιουσίας. Οἱ τοιοῦτοι δοῦλοι ἀπῆλθον ἐπομένως μεγάλης ἐμπιστοσύνης καὶ φυσικῶς τῷ λόγῳ καλῆς μεταχειρίσεως παρὰ τῶν κυρίων τῶν. Πράγματι ὁ Ἀθηναῖος ἦτο, — ὡς ἀνωτέρω ὑπεδηλώθη — ὄχι μόνον κατὰ τὰ πράγματα ἀλλὰ καὶ κατὰ τοὺς τύπους φιλάνθρωπος, πρῶτος καὶ εὐπροσῆγορος πρὸς τοὺς δούλους, ἐν μεγάλῃ ἀντιθέσει πρὸς τὸν ὑπερήφανον καὶ ἀπότομον Σπαρτιάτην καὶ τὸν βάνανσον Χιον. Ἡ πρὸς τοὺς δούλους εὐμένεια καὶ φιλάνθρωπία αὕτη εἶνε σύμφωνος πρὸς ὅλον τὸν χαρακτῆρα τοῦ Ἀττικοῦ λαοῦ, πρὸς τὴν λεπτότητα τῶν αἰσθημάτων, ἣτις ἐχαρακτήριζεν αὐτόν, καὶ πρὸς τὴν ὑψηλὴν βαθμίδα τῆς καλλιτεχνικῆς καὶ φιλοσοφικῆς ἀναπτύξεως καὶ μορφώσεώς του. Διότι ὅσῳ μᾶλλον μεμορφωμένος καὶ ὅσῳ εὐγενέστερος εἶνε ὁ ἄνθρωπος, τόσῳ ὀλιγώτερον αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην, νὰ ἐξάιρῃ καὶ νὰ τονίξῃ τὴν διαφορὰν τῆς κοινωνικῆς του θέσεως πρὸς τὴν τῶν κατωτέρων του. Ὁ Ἀθηναῖος πολίτης δὲν ἠσθάνετο, ὅπως ὁ στρατιωτικῶς ἀνατετραμμένος καὶ εἰς τὰς ιδέας του περιωρισμένος Σπαρτιάτης ἢ ὅπως ὁ μετὰ τούτου συγγενεὺς Ρωμαῖος, τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἐπιδεικνύῃ τὰ κυριαρχικά του δικαιώματα ἐπὶ τῶν δούλων διὰ πολυπλόκου καὶ ἀνιάρως ἐθιμοτυπίας, δι' ἀκοινωνησίας καὶ ψευδομεγαλοπρεπείας. Οἱ δοῦλοι ἐν Ἀττικῇ ἐκινούντο ἐλευθέρως καὶ φυσικῶς ἐνώπιον τῶν κυρίων τῶν, εὐθυμοὶ καὶ ἀφελεῖς, χωρὶς ποτὲ νὰ φοβῶνται βάνανσον τινα τιμαρίαν ὡσάκις αὐθαδέστερόν πῶς ἐξέφραζον τὰς ιδέας των περὶ τινος πράγματος. Ἡ φλυαρία τῶν ἐν Ἀθήναις δούλων ἦτο μάλιστα παροιμιώδης.

Χαρακτηριστικὰ διὰ τὴν διαφορὰν μεταξὺ τῆς Ἀττικῆς πρᾶότητος καὶ τῆς Ρωμαϊκῆς σκληρότητος εἶναι δύο πολλάκις ἀναφερθέντα χωρία ἀρχαίων συγγραφέων, ἅτινα ἐν τῇ θέσει ταύτῃ πολὺ καταλλήλως ἐναρμόζονται, ὡς ἀποτελοῦντα συγχρόνως τὴν μετάβασιν εἰς τὸ δεύτερον μέρος τοῦ θέματός μας, ἢ τοῦ τὴν δουλείαν παρὰ τοῖς Ρωμαῖοις.

Τὸ ἐν ἐκ τῶν χωρίων τούτων εἶνε τοῦ Δημοσθένους, ὅστις λέγει πρὸς τοὺς πολίτας τῶν Ἀθηναίων: Καὶ σεις εἴσατε τῆς γνώμης, ὅτι ἡ ἐλευθεροστομία πρέπει νὰ εἶνε κοινὴ εἰς ὅλους τοὺς κατοίκους τῆς πόλεως· διὰ τοῦτο ἀφίνετε καὶ τοὺς ξένους καὶ τοὺς δούλους νὰ μετέχωσι τῆς ἐλευθεροστομίας ταύτης. Ὑπάρχουν ἐδῶ δοῦλοι, ἀπολαύοντες περισσοτέρας ἐλευθερίας τοῦ λόγου ἢ ἀλλαχοῦ οἱ ἐλεύθεροι πολῖται.

Ὅποιαν ἀντίθεσιν πρὸς τοῦτο ἀποτελεῖ τὸ ἐξῆς χωρίον τοῦ φιλοσόφου Σενέκα: Οἱ ἀξιολύπητοι δοῦλοί μας δὲν τολμοῦν νὰ προφέρουν μίαν λέξιν. Ἡ ῥάβδος κρατεῖ κάθε ψιθύρισμά των. Οὔτε κἂν πράγματα, ἀνεξάρτητα τῆς θελήσεώς των, ὡς ὁ βῆξ, τὸ πτάρνυσμα, ὁ

λυγμός, μένουσιν ἀτιμώρητα. Πᾶς ἐνοχλητικὸς κρότος τιμαρνεῖται αὐστηρῶς, καὶ οὕτω μένουσιν (οἱ δοῦλοι) νῆστεις καὶ βωβοὶ ὅλην τὴν νύκτα.

Μεταβαίνοντες ἤδη εἰς τὴν παρὰ τοῖς Ρωμαῖοις δουλείαν, εἰσερχόμεθα εἰς ἑδάφος, ἐνθα παρὰ τῇ πατριαρχικῇ ἀπλότητι τῶν ἡθῶν εὐρίσκεται ἀνήκουστος ἐξαχρεῖσις. Ἡ πατριαρχικὴ σχέσις μεταξὺ τῶν δεσποτῶν καὶ τῶν δούλων ὑφίστατο κυρίως κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν βασιλέων καὶ τῆς προτέρας δημοκρατίας· ἡ κτηνώδης ἐξαχρεῖσις ἀφικνεῖται εἰς τὸν κολοφῶνά της κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν αὐτοκρατόρων. Ὑπάρχει λοιπὸν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ῥωμαϊκῆς δουλείας πορεία ἀναπτύξεως ὁμοία τῇ τῆς ἐλληνικῆς. Εἰς τὴν ἡρωικὴν ἐποχὴν τῆς Ἑλλάδος ἀντιστοιχεῖ ἐν Ῥώμῃ ὡσαύτως μυθώδης ἐποχὴ.

Ὅτι αἱ παρεκτροπαὶ τῶν Ρωμαίων ἦσαν ἀσυγκρίτως τῷ λόγῳ μεγαλῆτεράι καὶ προστυχότεραι, ἢ αἱ τῶν Ἑλλήνων, ἐξηγεῖται ἐκ τῆς φυσικῆς φρόνητος καὶ τραχύτητος τοῦ ἐθνικοῦ χαρακτῆρος τῶν Ρωμαίων. Ὁ Ρωμαῖος ἦτο πρακτικὸς, συνετός, ἐνεργητικὸς νοῦς, ἐξαίρετος πολιτικὸς καὶ νομικὸς, στρατιώτης πρώτης τάξεως, ἀποικιστὴς, ὅστις ὅπου δήποτε μετέβαινεν ἀφινε πανταχοῦ ἀνεξάλειπτα ἵχνη τῆς ἐνεργείας του: ἐν συντόμῳ ἦτο ὅλος νοημοσύνη καὶ πρακτικὴ ἱκανότης. Ἐν ὅμως τῷ ἔλειπε, τὸ ὁποῖον ὁ Ἕλλην καὶ πρὸ πάντων ὁ Ἀθηναῖος ἐκέκτητο εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμόν: ἡ ἱκανότης του νὰ παράγῃ τὸ ὠραῖον, ἀκόμη δὲ καὶ νὰ τὸ ἐκτιμᾷ καθ' ὅλην του τὴν ἀξίαν. Ἐκ τῆς ὁμηγύρεως τῶν Θεῶν, οἵτινες παρέστησαν παρὰ τὸ λίκνον τῆς Ῥώμης, ἔλειπον αἱ Μοῦσαι καὶ αἱ Χάριτες. Ἡ Ῥώμη δὲν ἔσχεν οὔτε καλλιτεχνίαν οὔτε φιλολογίαν, οὔτε δημιουργικὴν φιλοσοφίαν. Πᾶν ὅτι παρήγαγεν ὑπὸ τὴν ἐποψίν ταύτην, ἦτο ἀσθενὴς ἀντήχησις τῶν μεγαλοπρεπῶν συμφωνιῶν τῆς Ἑλλάδος. Τὰ ἀναρίθμητα ἀγάλματα, τὰ ὁποῖα ἐτι καὶ νῦν ἀνασκάπτονται ἐκ τῆς ἰταλικῆς γῆς, εἶναι ἀναπαραγωγαὶ ἢ τοῦλάχιστον ἀπομιμήσεις περιφρήμων ἐλληνικῶν ἀριστοτεχνημάτων· αἱ κωμωδίαί τοῦ Τερεντίου καὶ τοῦ Πλάτου εἶναι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐλεύθεραι ἐπεξεργασίαι ἐλληνικῶν πρωτοτύπων· ὁ Κικέρων μιμεῖται τὸν Δημοσθένην καὶ τὸν Πλάτωνα, ὁ Βιργίλιος τὸν Ὀμηρον, ὁ Ὠράτιος τοὺς Ἕλληνας λυρικοὺς. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ περὶ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς, ἐφ' ὅσον αὕτη ὑπηρετεῖ τὴν αἰσθησιν τοῦ ὠραίου. — Βραδύτερον ἢ καθυπόταξις τῆς Ἑλλάδος ἐπῆνεγκεν ἐτι στενωτέρας σχέσεις μεταξὺ ἐλληνικοῦ καὶ ῥωμαϊκοῦ πολιτισμοῦ, καὶ οὕτω ἡ ἐλληνικὴ μόρφωσις κατήντησε νὰ γείνῃ μὲν ἐν Ῥώμῃ, ὅπως νεωστὶ εἰς πολλὰ ἔθνη ἢ γαλλικὴ . . . «*Omnia graece!*» («Ὅλα ἐλληνιστί!») ἀναφώνει χλευαστικῶς ὁ σατυρικὸς Ἰουβενάλιος. — «Ἀμφοτέρας τὰς γλώσσας» ὥφειλε νὰ κατέχῃ ἕκαστος μορφωμένος Ρωμαῖος. Κατ' οὐσίαν ὅμως, μεθ' ὅλα ταῦτα, οἱ Ρωμαῖοι ἔμενον οἵοι ἦσαν ἐκ φύσεως· ἡ ἀνάπτυξις καὶ μόρφωσις αὐτῶν διὰ τῆς ἐλληνικῆς τέχνης, τῆς ἐλληνικῆς χάριτος καὶ τῆς ἐλληνικῆς φιλοσοφίας, ἦτο καθαρῶς ἐξωτερικὴ. Ἐνδομύχως ἔτρεφον περισσοτέραν ἀγάπην καὶ θερμότερον ἐνδιαφέρον πρὸς τὰ στοιχίματα τῶν ἵπποδρομιῶν, πρὸς τὰ αἵματῃρά καὶ φρικώδη θεάματα τῶν ζιφομαχιῶν, παρὰ πρὸς τὴν βαθύνουσαν τοῦ Πλάτωνος, καὶ τὴν μεγαλοπρεπῆ καλλονὴν τῆς Ὀδυσσεΐας.

(Ἐπεται συνέχεια.)